

SVERIGES
LANTBRUKSUNIVERSITET
UPPSALA

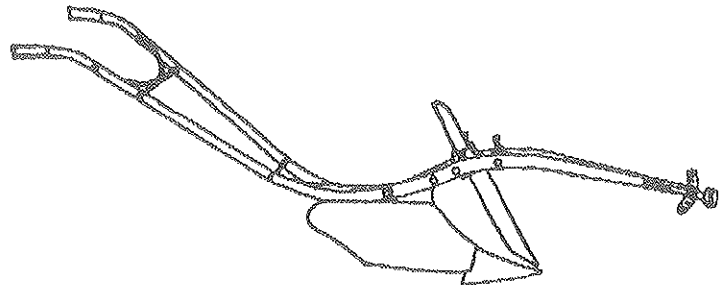
INSTITUTIONEN FÖR MARKVETENSKAP

MEDDELANDEN FRÅN JORDBEARBETNINGSAVDELNINGEN

Swedish University of Agricultural Sciences,
S-750 07 Uppsala

Department of Soil Sciences

Bulletins from the Division of Soil Management

Nr 10

1994

Sasa Ristic och Tomas Rydberg

OPTIMERING AV BEARBETNINGSENTENSITET OCH JORDPACKNING SAMT STUDIER AV MARKFYSIKALISKA ORSAKER TILL OJÄMNA BESTÄND I OLJEVÄXTER

ISSN 0348-0976

ISRN SLU-JB-M--10--SE

Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för markvetenskap
Avdelningen för jordbearbetning

Meddelanden från jordbearbetningsavdelningen. Nr 10, 1994
ISSN 0348-0976
ISRN SLU-JB-M--10--SE

Sasa Ristic och Tomas Rydberg

**Optimering av bearbetningsintensitet och jordpackning
samt studier av markfysikaliska orsaker till ojämna
bestånd i oljevaxter**

Redovisning av försöksserie R2-5040.

Referat

Åren 1988-1992 genomfördes åtta försök med anslag från Stiftelsen Svensk Oljeväxtforskning på Ultuna egendom i Uppland. I försöken studerades hur skillnader i harvningsintensitet, ringtryck samt utsädesmängd inverkar på såbäddens egenskaper, plantetablering, mekaniskt motstånd samt på skörd och skördekvantitet. Försöken var ett-åriga och samtliga genomfördes på styva lerjordar med förhållandevis hög mullhalt. Resultaten från försöksserien visade på följande:

- En intensivare bearbetning har genomgående medfört ett högre markmotstånd i samtliga markskikt på grund av en ackumulerande packning. Däremot har ringtrycket ej påverkat penetrationsmotståndet vilket kan vara ett resultat av att lågtrycksdäcken var bredare och därav packade en större yta.
- Såbäddens egenskaper har endast förändrats marginellt vid låga ringtryck jämfört med vid normala.
- Plantantalet ökade med antalet harvningar.
- Det lägre ringtrycket förbättrade ej avkastningen.
- Ingen skillnad i avkastning noterades mellan två och tre harvningar. En harvning medförde sänkt skörd.
- Vid normal jämfört med låg utsädesmängd blev uppkomsten jämnare och skörden bättre både kvantitativt och kvalitativt.

Fortsatta undersökningar bör inriktas på att studera hur oljeväxter reagerar på en flerårig tillämpning av skonsam bearbetning. Försöken bör om möjligt också placeras på mer packningskänsliga jordar.

Innehållsförteckning

Inledning	3
Försöksserie R2-5040	
Försöksplan	4
Försöksplatser	4
Genomförda mätningar	5
Klimat	5
Statistiska beräkningar av försöksresultat	6
Redovisning av försöksresultat	6
Diskussion	10
Summary	12
Litteraturförteckning	13

OPTIMERING AV BEARBETNINGSINTENSITET OCH JORDPACKNING SAMT STUDIER AV MARKFYSIKALISKA ORSAKER TILL OJÄMNA BESTÅND I OLJEVÄXTER.

Redovisning av försöksserie R2-5040 som genomfördes under åren 1989-1992

Inledning

På avdelningen för jordbearbetning har det under de senaste tio åren pågått forsknings- och försöksverksamhet i syfte att optimera bearbetningsåtgärderna till våroljeväxter. Under åren 1983-1985 genomfördes en försöksserie i vilken effekter av olika harv- och sådjud utvärderades. I serien jämfördes även en konventionell s-pinneharv med den mer tätpinnade Germinatorharven. Likaså studerades för- och nackdelar med höstharvning. Några större skördeskillnader mellan olika harv- och sådjud kunde ej noteras. Harvning med tätpinnad såbäddsharv hade en förmåga att oavsett jordart höja skörden men uppkomsten förbättrades ej. Vidare visade försöken att höstharvning kunde skapa förutsättningar för ett bättre vårbruk samt bättre uppkomst och skörd på styva strukturstabila jordar. På lätta struktursvaga jordar kunde däremot höstharvning orsaka ökad skorpbildning och försvåra vårbruket (Henriksson, 1987).

Under åren 1986-1988 studerades bl.a. hur olika typer av efterredskap vid sådd påverkade uppkomst och skörd. Resultaten visar att såmaskin utrustad med Juko tryckrullar gav både en jämnare uppkomst och högre skörd jämfört med långfingerharv eller separat vältning. Vidare undersöktes effekter av plöjning med och utan tiltpackare. Leden med tiltpackare uppvisade en jämnare uppkomst men några större skillnader i skörd kunde ej påvisas. Under treårsperioden jämfördes även olika intensiteter av konventionell harvning samt harvning och vältning i kombination. Klara positiva skördeutfall konstaterades då harvningen kombinerades med vältning. Slutligen studerades effekter av enbart ytlig höstbearbetning kontra konventionell höstplöjning i kombination med normal såbäddsberedning, grund såbäddsberedning och helt utelämnad såbäddsberedning. I de två sistnämnda subleden genomfördes sådden med en direktsåmaskin. Den grunda och den utlämnade såbäddsberedningen försämrade uppkomsten i både plöjda och oplöjda led. Bäst plantetablering erhöles i ledet plöjning plus konventionell såbäddsberedning. Totalt hävdade sig den plöjningsfria odlingen något bättre på samtliga försöksplatser (Nilsson, 1988).

Både raps och rybs behöver en väl bearbetad såbädd för att kunna gro och få en tillfredställande plantetablering (Mattson & Ohlsson, 1974). Samtidigt hör de till våra mest packningskänsliga grödor (Eriksson, Håkansson och Danfors, 1974). Detta har medfört att det ofta är svårt att etablera oljeväxter och då speciellt på styva jordar. För att undersöka sambanden mellan bearbetningsintensitet, packningseffekt samt utsädesmängd och skörd genomfördes under åren 1989-1992 en ny försöksserie. Målet med denna var att kunna vidareutveckla de mest intressanta och närliggande möjligheterna till en bättre och säkrare odling. Resultat och erfarenheter från försöken (serie R2-5040) genomförda 1989-1992 redovisas i det följande. Samtliga projekt under åren 1983-1992 har välvilligt finansierats av Stiftelsen Svensk Oljeväxtforskning.

Försöksserie R2-5040

Försöksplan

I försöksserie R2-5040 studerades hur skillnader i harvningsintensitet, ringtryck samt utsädesmängd inverkar på plantetablering och skörd. Försöken anlades enligt en trefaktoriell splitplotplan med fyra block om vardera tolv led. Följande faktorer kombinerades:

Faktor A:

a = hjulustrustning med normala ringtryck, 80-100 kPa

b = hjulustrustning med låga ringtryck, 40-50 kPa

Faktor B:

10 = 1 harvning

20 = 2 harvningar

30 = 3 harvningar

Faktor C:

01 = normal utsädesmängd, 8-10 kg/ha

02 = låg utsädesmängd, 5-6 kg/ha

Till normala ringtryck användes ett konventionellt dubbelmontage och till låga ringtryck Trelleborgs Twin-däck. I försöken har förutom plantantal samt skördens kvantitet och kvalitet även bearbetningsdjup, vattenhalt i såbotten och mängden aggregat mindre än 4 mm i såbädden bestämts.

Försöksplatser

Projektet omfattade två fältförsök per år på lerjordar vid Ultuna under en fyraårsperiod. Samtliga försök har legat på styva leror bortsett från försök nr 492/89 på Lövsta där jordarten var en mycket styv lera. Mediansådag för försöksserien var femte maj vilket är normalt för mellansvenska förhållanden. Grödan har genomgående varit vårryps med undantag från försök nr 492/89 på Lövsta där grödan var vårraps. Vikten på harv- och såtraktorn var i samtliga försök ca 4,5 ton. Försöken har gödslats med normala givor och bekämpningar har genomförts enligt rekommendationer. I tabell 1 redovisas jordart, såtidpunkt och grödsort för respektive försöksplats.

Tabell 1. Jordart, såtidpunkt samt grödsort för försöksserie R2-5040

Försöksnummer och -plats	Jordart	Såtidpunkt	Sort vårryps
Kungsängen (481/89)	mmh SL	89-05-08	Sonja
Säby (482/89)	mmh SL	89-05-05	Sonja
Kungsängen (491/89)	mmh SL	90-04-23	Kova
Lövsta (492/89)	mr MSL	90-04-24	Kajsa (vårraps)
Linnes Hammarby (508/90)	mkt mr SL	91-04-21	Agena
Linnes Hammarby (509/90)	mkt mr SL	91-04-21	Agena
Lövsta (528/91)	mr SL	92-05-11	Agena
Lövsta (529/91)	mr SL	92-05-11	Agena

Genomförda mätningar

Efter vårbruket mättes det mekaniska motståndet i marken med en penetrometer. Penetrometermätningarna utfördes diagonalt i varje försöksruta med tio stick/ruta. Avståndet mellan sticken var ca 30 cm. I varje stick har motståndet uppmäts på åtta nivåer med 3.5 cm mellan varje nivå.

I samband med sådden utfördes undersökningar av såbäddens egenskaper. I undersökningarna bestämdes bearbetningsdjup, vattenhalt i såbotten och mängden aggregat mindre än 4 mm. För bestämning av dessa egenskaper användes en stålram (50x50x10 cm) som slogs ner till harvbotten. Det övre lösa jordlagret i stålramen samlades upp och överfördes till mätcylinder där jordvolymen bestämdes och sedan beräknades bearbetningsdjupet. Därefter sällades jordprovet och andelen aggregat mindre än 4 mm beräknades. Jordprover för vattenhaltsbestämningen i såbotten togs ut i nivån 0-5 cm från harvbotten innanför stålramen.

I varje genomfört försök bestämdes även plantantal. Antalet uppkomna plantor räknades i två rutor (2 x 0.25 m²) per försöksled. Räkningen utfördes endast en gång vilket ägde rum en vecka efter uppkomst.

Försöksrutorna skördades med en 2.2 m bred skördetröska. Prover av skördeprodukter togs efter varje skördat led för bestämning av mängden råfett samt klorofyll- och vattenhalt i frö.

Klimat

Försöksåret 1989 var nederbörden under vegetationsperioden lägre än normalt medan förhållandet var det omvända 1991. Under de två övriga försöksåren låg nederbördsmängden kring den normala. I maj och juni 1990 samt 1992 var nederbördsmängden lägre än vanligt medan den var högre 1991. Juli månad försöksåret 1989 var mycket regnfattig i motsats till året 1990 vilken hade en betydligt högre nederbörd jämfört med normalt. I övrigt har augusti haft låg nederbörd 1989 och hög 1991. Nederbördsmängden för månaderna april till augusti under åren 1989-1992 redovisas utförligare i tabell 2. Uppgifter om nederbördsmängd har hämtats ur "Månadsrapporter från Ultuna meteorologiska station".

Vegetationsperioden under 1989, 1990 samt 1992 har varit varmare än normalt (vid jämförelse av dygnsmedeltemperatur för varje månad) medan den 1991 låg runt det normala. Under 1989 och 1990 var speciellt månaden maj varm. År 1991 var medeltemperaturen för maj och juni låg men för juli och augusti var den hög. År 1992 hade både maj och juni månad mer än en grad högre dygnsmedeltemperatur jämfört med normalt. Dygnsmedeltemperaturen från april till augusti för respektive försöksår finns i detalj redovisade i tabell 3. Uppgifter om dygnsmedeltemperatur har hämtats ur "Månadsrapporter från Ultuna meteorologiska station".

Tabell 2. Nederbörd under april-augusti åren 1989-1992

Månad	År 1989	År 1990	År 1991	År 1992	Medelnederbörd för åren 1961-1990
April	40.7	30.2	17.9	72.0	29.3
Maj	30.4	21.6	58.2	21.5	32.8
Juni	40.9	20.7	96.8	22.1	45.9
Juli	9.8	109.3	64.5	67.4	70.5
Augusti	34.1	66.8	114.4	67.7	66.4

Tabell 3. Dygnsmedeltemperatur under april-augusti åren 1989-1992

Månad	År 1989	År 1990	År 1991	År 1992	Dygnsmedeltemperatur för åren 1961-1990
April	5.1	6.5	5.1	2.5	3.9
Maj	11.9	11.7	8.6	12.9	10.2
Juni	15.2	14.4	11.9	16.6	15.0
Juli	16.8	15.4	17.8	16.4	16.3
Augusti	15.1	16.0	16.6	15.3	15.1

Statistiska beräkningar av försöksresultat

Den statistiska bearbetningen av försöksresultaten har gjorts med programpaketet SAS (SAS Institute Inc. North Carolina 1989). Signifikansnivåerna är satta till

- * : $0.01 < p < 0.5$
- ** : $0.001 < p < 0.01$
- ***: $p < 0.001$

Redovisning av försöksresultat

I figur 1 redovisas på sammanslaget material resultaten från penetrometermätningarna under åren 1989-1992. I de övre mätskikten var skillnaden mellan de olika leden små. I nivån 7.5-12.5 cm konstaterades en stark ökning. Högst motstånd påträffades i de djupaste mätskikten. Här liksom på nivån 7.5-12.5 cm hade leden med tre harvningar de högsta värdena. Någon större skillnad mellan leden med låga respektive normala ringtryck kunde inte urskiljas. År 1989 erhöles till skillnad från övriga försöksår högst markmotstånd på 7.5-12.5 cm djup istället för i de djupare markskikten. Motståndet var överlag högre i hela profilen år 1989 jämfört med övriga år. Anledningen är förmodligen en lägre vattenhalt i profilen, efter en snöfattig vinter. Plats- och årsvis redovisning av penetrometermätningar se bilaga 1.

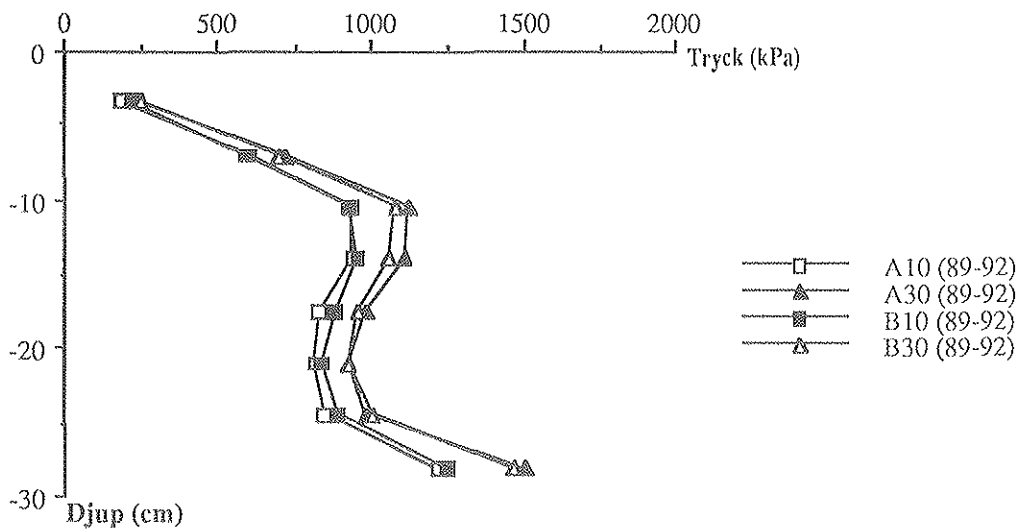
I tabell 4 redovisas medeltalen, för försöksåren 1989-1992, av bearbetningsdjup, vattenhalt i såbotten och andelen aggregat mindre än 4 mm. Sådjupen har inte bestämts i försöken, men med hänsyn till den såteknik som använts borde sådjup stämma väl överens med bearbetningsdjup. Signifikans uppnåddes endast för faktor B där ökat antal harvningar gav en större andel aggregat mindre än 4 mm. Enskilda försöksår var dock skillnaderna i såbäddsegenskaper mellan leden små. Även vid en jämförelse mellan försöksåren var skillnaderna små med två undantag. År 1991 erhöles högre värden på vattenhalt i såbotten och år 1992 var bearbetningsdjupet genomgående lägre. Den höga vattenhalten 1991 har förmodligen orsakats av att marken var snötäckt i stort sett under hela april månad. Plats- och årsvis redovisning av bearbetningsdjup, vattenhalt i såbotten samt andelen aggregat mindre än 4 mm se bilaga 2.

Resultat i medeltal från planträkningarna 1989-1992 redovisas i tabell 4. Signifikanta skillnader i plantantal erhöles för faktor B (antal harvningar) och C (utsädesmängd) samt i samspelet mellan faktorerna B och C. För de enskilda faktorerna ledde ökat antal harvningar liksom hög utsädesmängd till ett högre antal av plantor. Samspelseffekterna mellan B och C visade att två harvningar tillsammans med låg utsädesmängd gav den högsta ökningen i plantantal. För 1989 och 1990 var totala antalet plantor något högre samtidigt som skillnaderna mellan leden var stora. År 1991 och 1992 var plantantalet något lägre med liten skillnad mellan leden. De två sista försöksåren hade något för fuktiga förhållanden vid såbäddsberedningen på grund av hög nederbörd och dålig upptorkning vilket bidrog till det

något lägre plantantalet. Plats- och årsvis redovisning av plantantal se bilaga 2.

I tabell 5 redovisas avkastningen i medeltal för åren 1989-1992. Normal utsädesmängd gav en signifikant högre avkastning än låg utsädesmängd medan de andra faktorerna endast gav små skördeskillnader. Ett signifikant samspel registrerades också för faktorerna B och C där den högre utsädesmängden gav störst skördeökning vid den lägsta harvningsintensiteten. Skördenivån var under den normala särskilt 1991. Endast 1992 har nivån på avkastningen varit god. Plats- och årsvis redovisning av avkastning se bilaga 3.

Medeltal av klorofyllhalt och vattenhalt vid skörd för åren 1989-1992 redovisas i tabell 5. Signifikant lägre vattenhalt har i genomsnitt uppmätts vid normal utsädesmängd jämfört med låg. En lägre vattenhalt i frö uppmättes även då antalet harvningar ökade i kombination med att normala däcktryck användes, samspelet mellan faktor A och B. Vattenhalten vid skörd har vid tre av fyra år legat under 18 %. Klorofyllhalten har 1989 samt 1992 varit under 30 ppm och de övriga försöksåren strax över. Försöksåren 1990 och 1991 hade stora regnmängder efter midsommar vilket gav upphov till en andra groning med grönskottsbildning och utdragen blomning som följd. Detta är orsaken till den högre halten av klorofyll dessa år. Plats- och årsvis redovisning av klorofyll- samt vattenhalt i frö se bilaga 3.

Figur 1. Penetrometermätningar, genomsnitt för försöksåren 1989-1992.

Tabell 4. Såbäddens egenskaper och plantantal, genomsnitt för försöksåren 1989-1992

Försöksled	Bearbetningsdjup (cm)	Vattenhalt i såbotten (%)	Aggregat < 4 mm i såbädden (%)	Plantantal (0.25 m ²)
Normala ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	3.7	35.0	58.9	66
1 harvning, låg utsädesmängd	3.7	35.0	58.9	44
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.7	35.1	61.3	73
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.7	35.1	61.3	46
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.5	34.0	61.5	73
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.5	34.0	61.5	50
Låga ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	3.9	34.7	59.2	64
1 harvning, låg utsädesmängd	3.9	34.7	59.2	43
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.7	34.3	61.2	68
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.7	34.3	61.2	43
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.8	34.5	61.9	72
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.8	34.5	61.9	51
Normala ringtryck	3.6	33.8	60.8	58
Låga ringtryck	3.8	33.6	60.6	56
1 harvning	3.9	34.0	59.1	53
2 harvningar	3.7	33.8	61.3	57
3 harvningar	3.7	33.4	61.7	61
Normal utsädesmängd	-	-	-	69
Låg utsädesmängd	-	-	-	45
Signifikans A	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	*	***
Signifikans C	-	-	-	***
Signifikans A*B	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	-	-	-	n.s.
Signifikans B*C	-	-	-	*

Tabell 5. Skördens kvantitet och kvalitet, genomsnitt för försöksåren 1989-1992

Försöksled	Frö (kg/ha)	Råfett (kg/ha)	rel.-tal (råfett)	Klorofyllhalt i frö (ppm)	Vattenhalt i frö (%)
Normala ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	1720	672	100	27	15.8
1 harvning, låg utsädesmängd	1650	639	95	33	17.4
2 harvningar, normal utsädesmängd	1710	674	100	20	15.6
2 harvningar, låg utsädesmängd	1720	673	100	25	15.7
3 harvningar, normal utsädesmängd	1750	687	102	26	15.1
3 harvningar, låg utsädesmängd	1730	683	102	25	15.4
Låga ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	1760	700	104	25	15.5
1 harvning, låg utsädesmängd	1650	642	96	29	16.0
2 harvningar, normal utsädesmängd	1730	682	101	27	15.9
2 harvningar, låg utsädesmängd	1720	677	101	24	16.4
3 harvningar, normal utsädesmängd	1720	683	102	25	15.6
3 harvningar, låg utsädesmängd	1690	655	97	32	16.6
Normala ringtryck	1710	671	100	25	15.8
Låga ringtryck	1710	673	100	27	16.0
1 harvning	1690	663	100	27	16.1
2 harvningar	1720	676	102	25	15.9
3 harvningar	1720	678	102	27	15.7
Normal utsädesmängd	1730	683	100	24	15.8
Låg utsädesmängd	1690	661	97	28	16.2
Signifikans A	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans C	**	***	-	n.s.	*
Signifikans A*B	n.s.	n.s.	-	n.s.	*
Signifikans A*C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B*C	***	***	-	n.s.	n.s.

Diskussion

I försöksserien erhöles inga större skillnader i penetrometermotstånd mellan leden med normala respektive låga ringtryck. En förklaring kan vara att lågtrycksdäcken är bredare och därav packat en större andel av försöksytan. Det är dock viktigt att komma ihåg att de värden som redovisats är ett-års effekter och på sikt bör låga ringtryck generera en bättre markstruktur (Håkansson, 1989). Till lågtrycksdäckens fördel hör också normalt en minskad bränsleförbrukning på grund av en mindre slirning och ett lägre rullningsmotstånd (Danfors, 1980). Mellan leden med en och tre harvningar konstaterades däremot en märkbar skillnad i jordmotstånd. Detta tyder på (vilket har konstaterats i andra liknande försök) att vid fler antal harvningar sker en ackumulerad packning.

Resultatmässigt har skillnaderna i såbäddens egenskaper mellan normala och låga ringtryck varit små. I genomsnitt har dock bearbetningsdjupet blivit något större och andelen aggregat mindre än 4 mm något lägre med låga ringtryck jämfört med normala. Vid normala ringtryck packas ytskiktet mer vilket gör att harvmotståndet ökar och bearbetningsdjupet minskar. Anledningen till det något högre andelen aggregat mindre än 4 mm är ett resultat av att däckens med normala ringtryck genom sitt större yttryck bidrar till en större krossningseffekt (Danfors, 1980). Den högre andelen aggregat mindre än 4 mm kan i sin tur vara förklaringen till den något högre vattenhalten i såbotten i dessa led.

Inte heller har plantantalet påverkats signifikant av ringtrycket. I genomsnitt registrerades emellertid en något sämre plantetablering efter låga ringtryck. Detta kan vara en förklaring till de något högre vatten- och klorofyllhalterna som uppmättes vid skörd.

I försöksserien har ökad bearbetningsintensitet resulterat i ett högre plantantal. Orsaker kan vara dels ett grundare bearbetningsdjup och dels ett finare bruk. I det första fallet erhålls en snabbare uppkomst vilket gör att fler plantor från frön med något sämre skjutkraft överlever samt att plantorna etablerar sig snabbare och blir mer konkurrenskraftiga mot olika stressmoment (Mattson & Ohlsson, 1974). I det andra fallet förbättras kontakten mellan frö och aggregat, vilket är till gagn för groningen då vatten lättare kapillärt transporteras fram till fröet (Heinonen, 1985). Det finare bruket kan också ha underlättat groningen genom att avdunstningen reducerats eftersom aggregat mindre än 4 mm utgör ett effektivt avdunstningsskydd (Håkansson & von Polgar, 1976). Både det grundare bearbetningsdjupet och det finare bruket har med säkerhet bidragit till en högre frö- och råfettskörd vid två och tre harvningar jämfört med en. Anledningen till att det inte har blivit någon skillnad i skörd mellan två och tre harvningar är förmodligen den att man redan efter två harvningar erhållit tillfredställande förhållanden. Tre harvningar gav visserligen en bättre såbädd med ett högre plantantal som följd men möjligen har den större packningen efter tre harvningar varit negativ och medfört att skördeökning uteblev. När det gäller klorofyll- och vattenhalt i frö visar resultaten från försöksserien att vid fler antal bearbetningar så minskade halten av dessa ämnen. Orsaken är säkerligen att man fått bättre grönings- och tillväxtbetingelser. Då den avvikande högre klorofyllhalten efter tre harvningar jämfört med en harvning ej är signifikant får resultatet tillskrivas slumpvariationen.

Normal utsädesmängd gav högre skörd än låg utsädesmängd. Både plantantal och avkastning i frö samt råfett var högre samtidigt som klorofyll- och vattenhalten var lägre. Förklaringen är att låg utsädesmängd ger ett mer ojämt och luckigt bestånd som dels har dålig förmåga att konkurrera med ogräs och som dels mognar mer ojämnt (Mattson & Ohlsson, 1974). Även om det i denna försöksserie, med samtliga försök placerade på mullrika leror, varit fördelaktigast med en hög utsädesmängd så kan resultatet ha blivit annorluna under andra klimatiska och jordartsmässiga förhållanden. Målsättningen måste alltid vara att så långt som möjligt anpassa insatserna till lokala förhållanden.

De förhållandevis små skillnader mellan låga och normala ringtryck som registrerats i denna serie kan som tidigare påpekats bero på att de olika behandlingarna endast genomförts vid ett tillfälle på varje försöksplats. En annan förklaring kan vara att försöken ej placerades på tillräckligt packningskänsliga jordar. Fortsatta undersökningar borde därför inriktas på att

utvärdera hur oljevaxter reagerar på mer långvarig användning av lågtycksdäck. Önskvärt skulle också vara om några av försöken kunde genomföras på platser med påtagliga strukturskador. I dessa undersökningar skulle likaså utnyttjas möjligheten att använda däcksutrustning med extremt låga ringtryck (20-30 kPa).

Summary

During 1988-1992 eight field experiments were carried out at the Ultuna property outside Uppsala. The experiments were financed by Stiftelsen Svensk Oljeväxtforskning. The objectives were to study effects of different harrowing intensities, tyre pressures and seed rates on quality of seedbed, plant establishment, mechanical resistance, harvest yield and harvest quality. The experiments lasted for one year and they were carried out on heavy clay soils with high humus content. The results from the experiments indicate:

- A more intense tillage has in all cases and in all soil layers increased penetration resistance due to soil compaction. However the tyre pressure has not affected the penetration resistance. This is probably due to the low pressure tyres, which are broader and thereby pack a larger area.
- Low pressure tyres influenced only to a small extent qualities of the seedbed.
- The number of emerged plants raised with an increased number of harrowings.
- The use of low pressure tyres did not improve the harvest yield.
- There were no difference in harvest yield between two and three harrowings. One harrowing resulted in lower yield.
- Normal seed rate improved emergence of seedlings, harvest yield and harvest quality compared to a lower seed rate.

Further research should be concentrated to field experiments which are carried out for a longer time period. The experiments should also, if possible, be carried out on soils more susceptible to soil compaction..

Litteraturförteckning

Dahlstedt L. 1988-1992. *Meteorologiska observationer vid Ultuna*. Månadsrapporter från Ultuna meteorologiska station april-augusti. SLU, Uppsala.

Danfors B. 1980. *Däck för traktorer och redskap*. Rapport från jordbrukstekniska institutet nr. 386. SLU, Uppsala.

Eriksson J., Håkansson I & Danfors B. 1974. *Jordpackning-markstruktur-gröda*. Rapport från jordbrukstekniska institutet nr. 354. SLU, Uppsala.

Heinonen R. 1985. *Soil management and crop water supply*. Department of soil sciences, swedish university of agricultural sciences. Uppsala, Sweden.

Henriksson L. 1987. *Såberedning till våroljeväxter 1983-1985*. Ur Forskningsrapporter från oljeväxtodlarna IV, s. 5-10. Oljeväxtodlarna, Malmö.

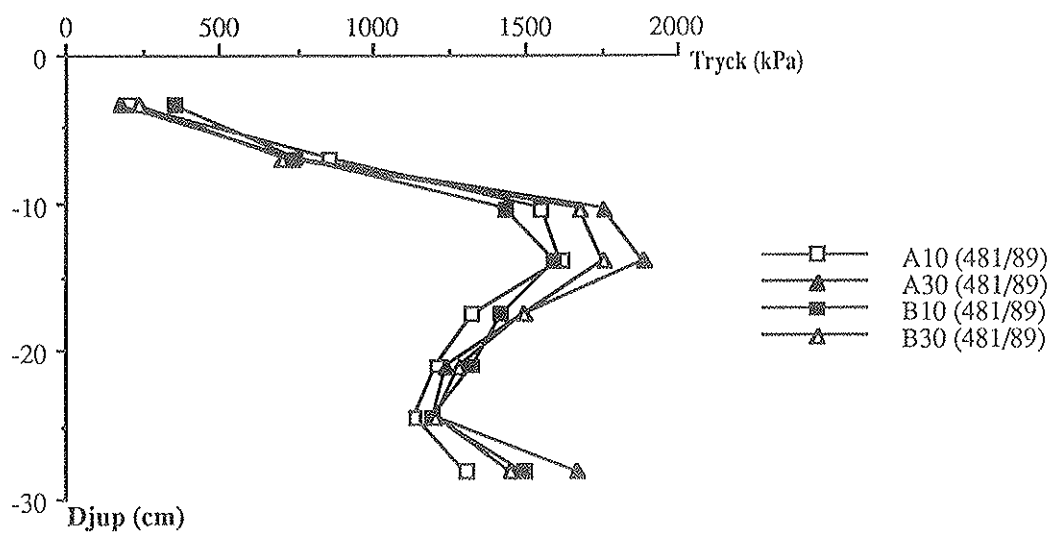
Håkansson I. & von Polgar J. 1976. *Modellförsök med såbäddens funktion I. Såbädden som skydd mot avdunstning*. Rapporter från jordbearbetningsavdelningen nr. 46. SLU, Uppsala.

Håkansson I. 1989. *Packning av matjordslagret. Vilken packningsgrad är bäst? Mark-växter nr. 1*. SLU, Uppsala.

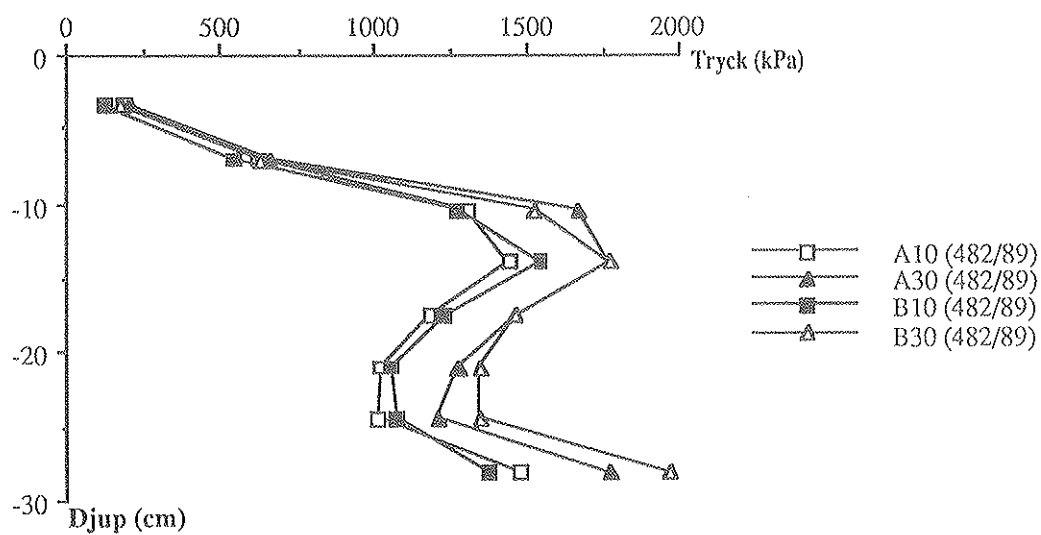
Mattson R. & Ohlsson I. 1974. *Vårraps och vårrybs*. Aktuellt från lantbrukshögskolan nr. 210. SLU, Uppsala.

Nilsson C. 1988. *Plantetablering och rotutveckling i olika bearbetningssystem i våroljeväxter*. Rapporter från jordbearbetningsavdelningen examensarbete. SLU, Uppsala.

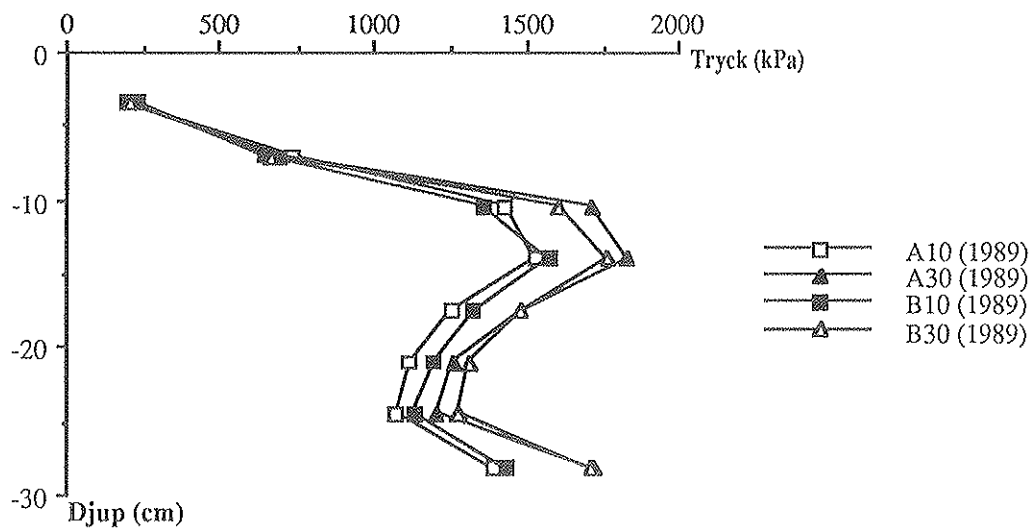
**Plats- och årsvisredovisning av
penetrometermätningar
för försöksserie R2-5040**

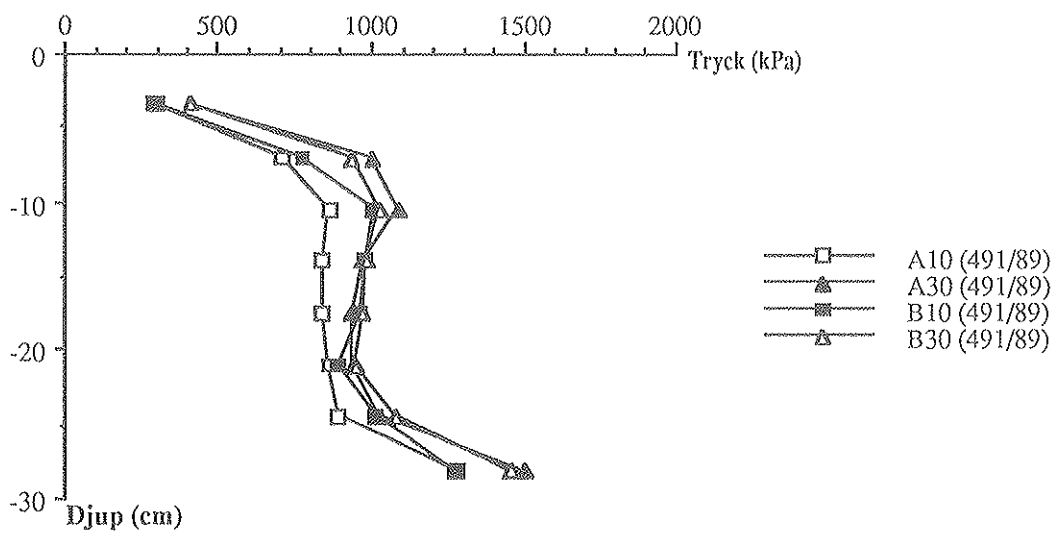
Figur 1. Penetromettermätningar för försök 481/89 (1989).

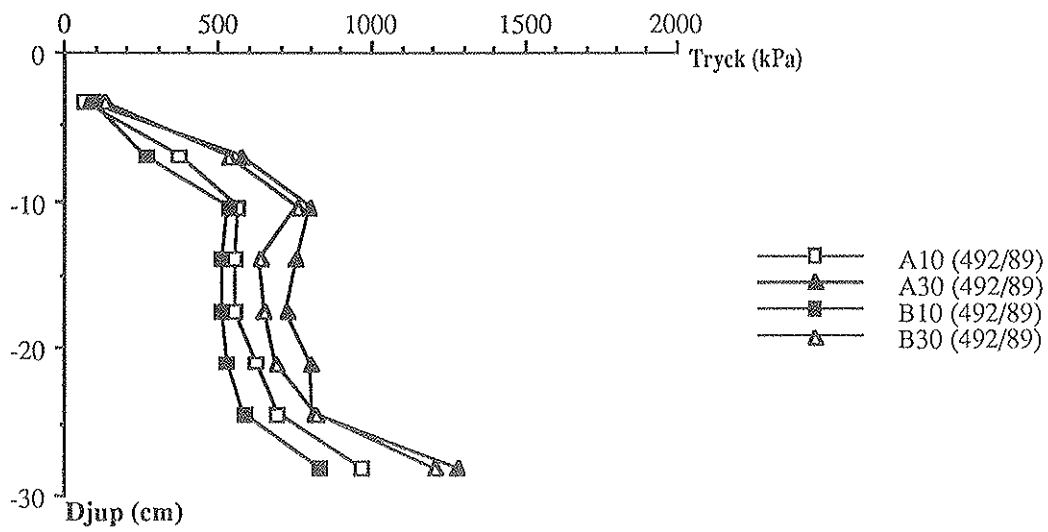
Figur 2. Penetromettermätningar för försök 482/89 (1989).

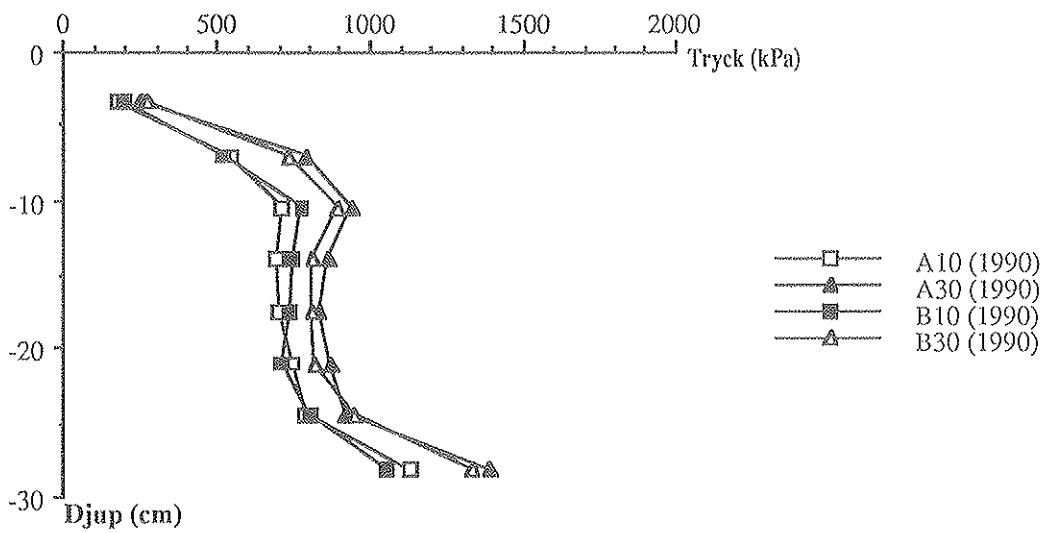
Figur 3. Penetromettermätningar, genomsnitt för försöksåret 1989.

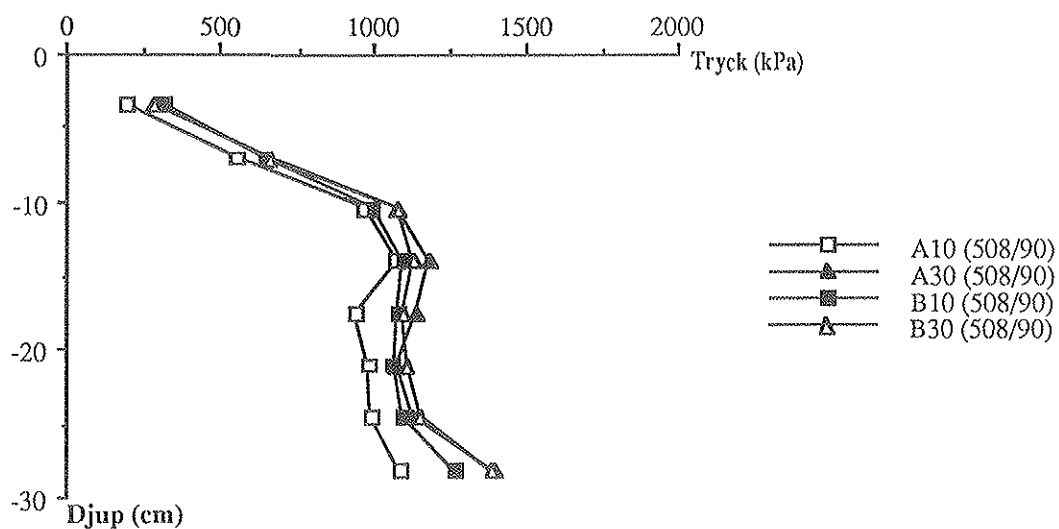
Figur 4. Penetromettermätningar för försök 491/89 (1990).

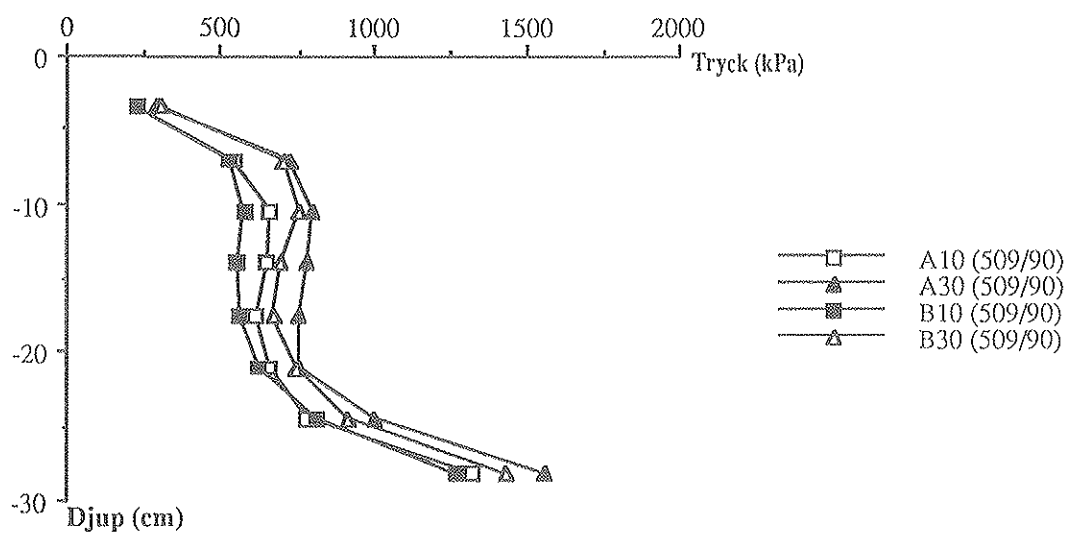
Figur 5. Penetrometermätningar för försök 492/89 (1990).

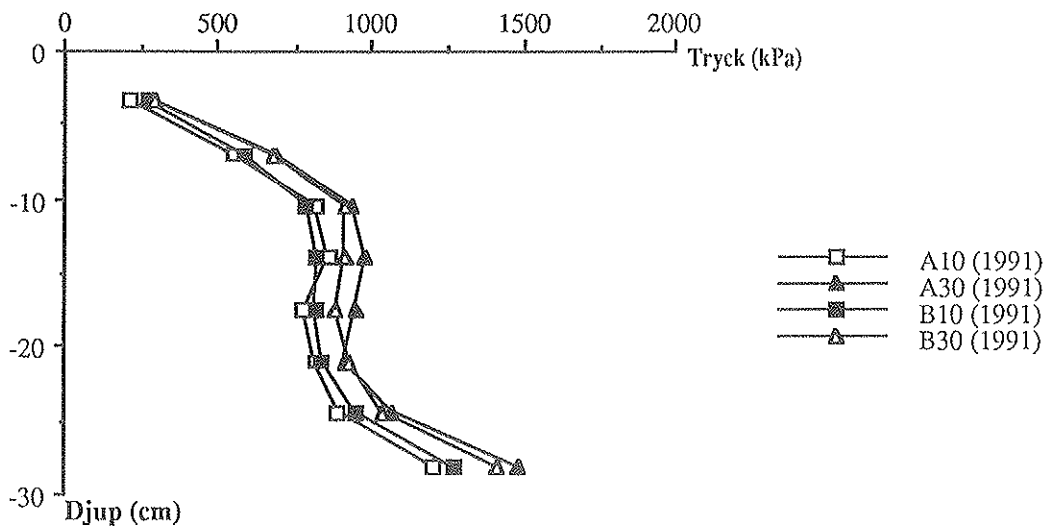
Figur 6. Penetrometermätningar, genomsnitt för försöksåret 1990.

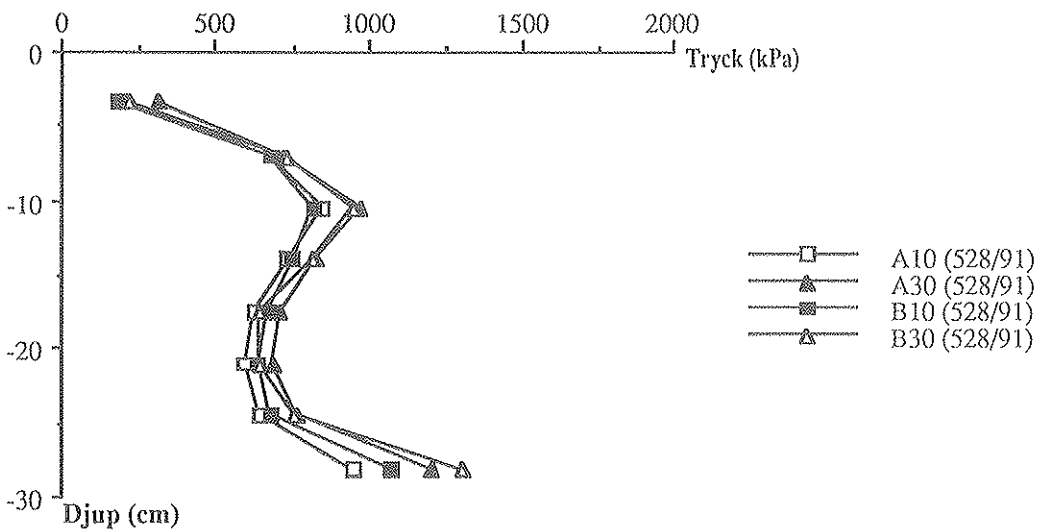
Figur 7. Penetromettermätningar för försök 508/90 (1991).

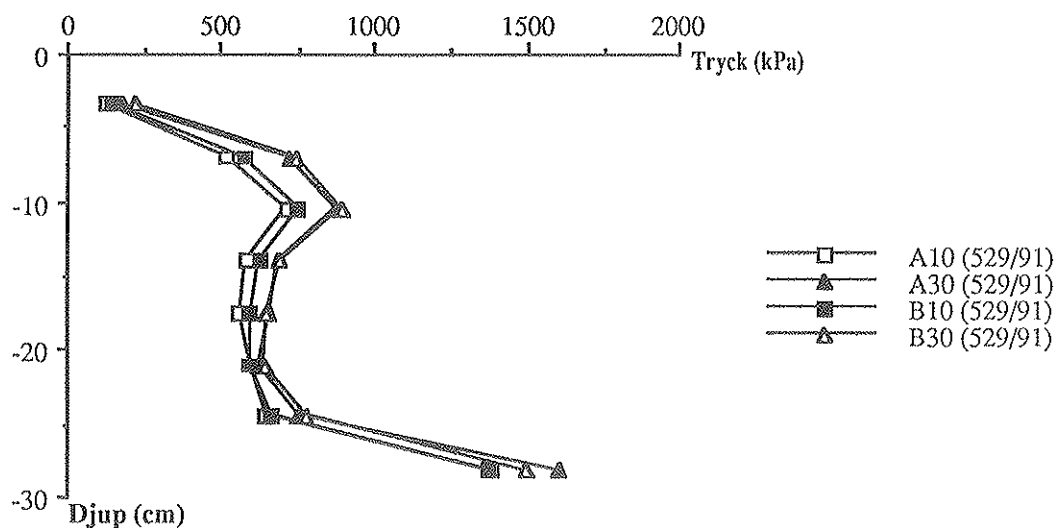
Figur 8. Penetromettermätningar för försök 509/90 (1991).

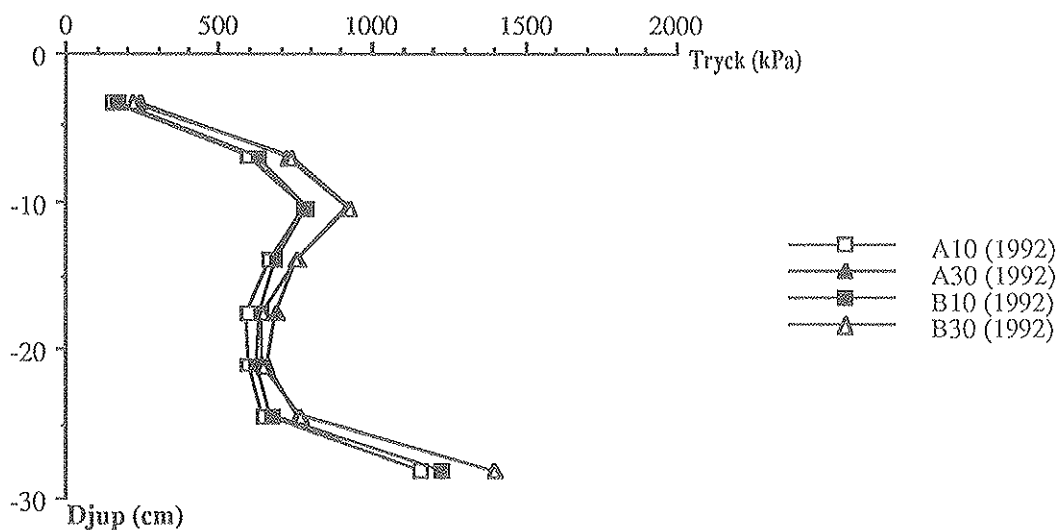
Figur 9. Penetrometermätningar, genomsnitt för försöksåret 1991.

Figur 10. Penetrometermätningar för försök 528/91 (1992).

Figur 11. Penetrometermätningar för försök 529/91 (1992).

Figur 12. Penetrometermätningar, genomsnitt för försöksåret 1992.

**Plats- och årsvisredovisning av
såbäddens egenskaper och plantantal
för försöksserie R2-5040**

Försöksled	Bearbetningsdjup (cm)	Vattenhalt i såbotten (%)	Aggregat < 4 mm i såbädden (%)	Plantantal (0.25 m ²)
Normala ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	4.1	28.9	50.5	82
1 harvning, låg utsädesmängd	4.1	28.9	50.5	56
2 harvningar, normal utsädesmängd	4.2	29.3	52.6	88
2 harvningar, låg utsädesmängd	4.2	29.3	52.6	44
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.8	26.0	51.2	102
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.8	26.0	51.2	74
Låga ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	4.6	29.7	47.0	84
1 harvning, låg utsädesmängd	4.6	29.7	47.0	59
2 harvningar, normal utsädesmängd	4.2	29.3	45.3	80
2 harvningar, låg utsädesmängd	4.2	29.3	45.3	51
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.8	30.8	49.1	86
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.8	30.8	49.1	55
Normala ringtryck	4.0	28.1	51.5	74
Låga ringtryck	4.2	30.0	47.2	69
1 harvning	4.4	29.3	48.9	70
2 harvningar	4.2	29.3	49.0	66
3 harvningar	3.8	28.5	50.2	79
Normal utsädesmängd	-	-	-	87
Låg utsädesmängd	-	-	-	56
Signifikans A	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans C	-	-	-	***
Signifikans A*B	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	-	-	-	n.s.
Signifikans B*C	-	-	-	n.s.

Försöksled	Bearbetningsdjup (cm)	Vattenhalt i såbotten (%)	Aggregat < 4 mm i såbädden (%)	Plantantal (0.25 m ²)
Normala ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	2.7	28.3	53.3	60
1 harvning, låg utsädesmängd	2.7	28.3	53.3	41
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.7	26.6	58.6	68
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.7	26.6	58.6	42
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.5	27.3	60.0	77
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.5	27.3	60.0	49
Låga ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	3.9	28.6	53.4	64
1 harvning, låg utsädesmängd	3.9	28.6	53.4	36
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.9	29.0	59.0	66
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.9	29.0	59.0	43
3 harvningar, normal utsädesmängd	4.2	27.1	63.5	70
3 harvningar, låg utsädesmängd	4.2	27.1	63.5	48
Normala ringtryck	3.3	27.4	57.5	56
Låga ringtryck	4.0	28.2	58.7	55
1 harvning	3.3	28.5	53.4	50
2 harvningar	3.8	27.8	58.9	55
3 harvningar	4.1	27.2	61.6	61
Normal utsädesmängd	-	-	-	67
Låg utsädesmängd	-	-	-	43
Signifikans A	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	**	**
Signifikans C	-	-	-	***
Signifikans A*B	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	-	-	-	n.s.
Signifikans B*C	-	-	-	n.s.

Försöksled	Bearbetningsdjup (cm)	Vattenhalt i såbotten (%)	Aggregat < 4 mm i såbädden (%)	Plantantal (0.25 m ²)
Normala ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	3.4	28.6	51.9	71
1 harvning, låg utsädesmängd	3.4	28.6	51.9	49
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.9	28.0	55.6	78
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.9	28.0	55.6	43
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.6	26.7	55.6	90
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.6	26.7	55.6	62
Låga ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	4.3	29.2	50.2	74
1 harvning, låg utsädesmängd	4.3	29.2	50.2	48
2 harvningar, normal utsädesmängd	4.1	29.2	52.2	73
2 harvningar, låg utsädesmängd	4.1	29.2	52.2	47
3 harvningar, normal utsädesmängd	4.0	29.0	56.3	78
3 harvningar, låg utsädesmängd	4.0	29.0	56.3	52
Normala ringtryck	3.7	27.8	54.5	65
Låga ringtryck	4.1	29.1	53.0	62
1 harvning	3.9	28.9	51.2	60
2 harvningar	4.0	28.6	54.0	61
3 harvningar	4.0	27.9	55.9	70
Normal utsädesmängd	-	-	-	77
Låg utsädesmängd	-	-	-	50
Signifikans A	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	n.s.	**
Signifikans C	-	-	-	***
Signifikans A*B	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	-	-	-	n.s.
Signifikans B*C	-	-	-	n.s.

Försöksled	Bearbetningsdjup (cm)	Vattenhalt i såbotten (%)	Aggregat < 4 mm i såbädden (%)	Plantantal (0.25 m ²)
Normala ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	3.8	30.4	57.2	85
1 harvning, låg utsädesmängd	3.8	30.4	57.2	54
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.8	29.5	56.8	107
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.8	29.5	56.8	64
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.3	27.6	59.9	93
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.3	27.6	59.9	63
Låga marktryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	4.1	29.7	61.5	90
1 harvning, låg utsädesmängd	4.1	29.7	61.5	54
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.3	27.2	62.9	91
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.3	27.2	62.9	57
3 harvningar, normal utsädesmängd	4.2	29.7	57.2	112
3 harvningar, låg utsädesmängd	4.2	29.7	57.2	74
Normala ringtryck	3.6	26.4	58.0	78
Låga ringtryck	3.9	26.2	60.5	79
1 harvning	4.0	27.3	59.4	70
2 harvningar	3.6	25.6	59.9	80
3 harvningar	3.8	26.0	58.6	85
Normal utsädesmängd	-	-	-	96
Låg utsädesmängd	-	-	-	61
Signifikans A	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	n.s.	*
Signifikans C	-	-	-	***
Signifikans A*B	n.s.	*	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	-	-	-	n.s.
Signifikans B*C	-	-	-	n.s.

Försöksled	Bearbetningsdjup (cm)	Vattenhalt i såbotten (%)	Aggregat < 4 mm i såbädden (%)	Plantantal (0.25 m ²)
Normala ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	3.5	41.0	45.5	69
1 harvning, låg utsädesmängd	3.5	41.0	45.5	37
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.4	40.2	46.7	57
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.4	40.2	46.7	39
3 harvningar, normal utsädesmängd	4.2	36.2	45.8	68
3 harvningar, låg utsädesmängd	4.2	36.2	45.8	43
Låga ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	3.6	38.9	48.0	47
1 harvning, låg utsädesmängd	3.6	38.9	48.0	25
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.9	41.3	46.6	62
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.9	41.3	46.6	38
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.8	39.5	49.1	72
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.8	39.5	49.1	44
Normala ringtryck	3.7	34.5	46.0	52
Låga ringtryck	3.8	34.9	47.9	48
1 harvning	3.6	35.1	46.8	44
2 harvningar	3.7	35.7	46.7	49
3 harvningar	4.0	33.3	47.4	56
Normal utsädesmängd	-	-	-	62
Låg utsädesmängd	-	-	-	37
Signifikans A	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	**	n.s.	*
Signifikans C	-	-	-	***
Signifikans A*B	n.s.	**	n.s.	*
Signifikans A*C	-	-	-	n.s.
Signifikans B*C	-	-	-	n.s.

Försöksled	Bearbetningsdjup (cm)	Vattenhalt i såbotten (%)	Aggregat < 4 mm i såbädden (%)	Plantantal (0.25 m ²)
Normala ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	3.6	35.7	51.3	77
1 harvning, låg utsädesmängd	3.6	35.7	51.3	46
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.6	34.8	51.7	82
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.6	34.8	51.7	52
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.7	31.9	52.8	81
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.7	31.9	52.8	53
Låga ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	3.8	34.3	54.7	69
1 harvning, låg utsädesmängd	3.8	34.3	54.7	40
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.6	34.3	54.7	77
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.6	34.3	54.7	48
3 harvningar, normal utsädesmängd	4.0	34.6	53.1	92
3 harvningar, låg utsädesmängd	4.0	34.6	53.1	59
Normala ringtryck	3.7	30.5	52.0	65
Låga ringtryck	3.9	30.6	54.2	64
1 harvning	3.8	31.2	53.1	57
2 harvningar	3.7	30.7	53.3	65
3 harvningar	3.9	29.7	53.0	71
Normal utsädesmängd	-	-	-	79
Låg utsädesmängd	-	-	-	49
Signifikans A	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	**	n.s.	**
Signifikans C	-	-	-	***
Signifikans A*B	n.s.	n.s.	n.s.	*
Signifikans A*C	-	-	-	n.s.
Signifikans B*C	-	-	-	n.s.

Försöksled	Bearbetningsdjup (cm)	Vattenhalt i såbotten (%)	Aggregat < 4 mm i såbädden (%)	Plantantal (0.25 m ²)
Normala ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	3.9	41.7	58.9	54
1 harvning, låg utsädesmängd	3.9	41.7	58.9	44
2 harvningar, normal utsädesmängd	4.2	44.6	58.4	68
2 harvningar, låg utsädesmängd	4.2	44.6	58.4	41
3 harvningar, normal utsädesmängd	4.3	41.5	63.3	66
3 harvningar, låg utsädesmängd	4.3	41.5	63.3	40
Låga ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	4.3	41.5	55.1	56
1 harvning, låg utsädesmängd	4.3	41.5	55.1	42
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.7	41.2	60.3	49
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.7	41.2	60.3	30
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.2	41.3	62.7	60
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.2	41.3	62.7	41
Normala ringtryck	4.1	42.6	60.2	52
Låga ringtryck	3.7	41.3	59.3	46
1 harvning	4.1	41.6	56.9	49
2 harvningar	4.0	42.9	59.4	47
3 harvningar	3.8	41.4	63.0	52
Normal utsädesmängd	-	-	-	59
Låg utsädesmängd	-	-	-	39
Signifikans A	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans C	-	-	-	***
Signifikans A*B	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	-	-	-	n.s.
Signifikans B*C	-	-	-	n.s.

Försöksled	Bearbetningsdjup (cm)	Vattenhalt i såbotten (%)	Aggregat < 4 mm i såbädden (%)	Plantantal (0.25 m ²)
Normala ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	4.6	54.6	72.4	49
1 harvning, låg utsädesmängd	4.6	54.6	72.4	36
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.9	54.2	74.5	65
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.9	54.2	74.5	46
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.5	53.3	73.0	53
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.5	53.3	73.0	41
Låga ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	3.7	53.8	74.7	61
1 harvning, låg utsädesmängd	3.7	53.8	74.7	39
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.8	51.9	73.6	68
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.8	51.9	73.6	43
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.9	52.0	72.2	64
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.9	52.0	72.2	52
Normala ringtryck	4.0	54.0	72.8	48
Låga ringtryck	3.8	52.5	73.5	55
1 harvning	4.2	54.2	73.5	46
2 harvningar	3.9	53.0	73.4	56
3 harvningar	3.7	52.6	72.6	53
Normal utsädesmängd	-	-	-	60
Låg utsädesmängd	-	-	-	43
Signifikans A	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans C	-	-	-	***
Signifikans A*B	*	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	-	-	-	n.s.
Signifikans B*C	-	-	-	n.s.

Försöksled	Bearbetningsdjup (cm)	Vattenhalt i såbotten (%)	Aggregat < 4 mm i såbädden (%)	Plantantal (0.25 m ²)
Normala ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	4.2	48.1	65.6	52
1 harvning, låg utsädesmängd	4.2	48.1	65.6	40
2 harvningar, normal utsädesmängd	4.0	49.4	66.5	67
2 harvningar, låg utsädesmängd	4.0	49.4	66.5	44
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.9	47.4	68.1	60
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.9	47.4	68.1	41
Låga ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	4.0	47.6	64.9	59
1 harvning, låg utsädesmängd	4.0	47.6	64.9	41
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.8	46.5	66.9	59
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.8	46.5	66.9	37
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.5	46.7	67.5	62
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.5	46.7	67.5	47
Normala ringtryck	4.1	48.3	66.5	50
Låga ringtryck	3.8	46.9	66.4	51
1 harvning	4.2	47.9	65.2	48
2 harvningar	4.0	48.0	66.4	52
3 harvningar	3.8	47.0	67.8	53
Normal utsädesmängd	-	-	-	60
Låg utsädesmängd	-	-	-	41
Signifikans A	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans C	-	-	-	***
Signifikans A*B	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	-	-	-	n.s.
Signifikans B*C	-	-	-	n.s.

Försöksled	Bearbetningsdjup (cm)	Vattenhalt i såbotten (%)	Aggregat < 4 mm i såbädden (%)	Plantantal (0.25 m ²)
Normala ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	3.8	27.2	68.0	66
1 harvning, låg utsädesmängd	3.8	27.2	68.0	40
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.0	26.3	71.4	62
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.0	26.3	71.4	38
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.9	27.7	73.5	60
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.9	27.7	73.5	48
Låga ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	3.4	25.8	67.9	53
1 harvning, låg utsädesmängd	3.4	25.8	67.9	39
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.8	25.9	73.2	64
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.8	25.9	73.2	35
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.3	25.7	67.2	61
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.3	25.7	67.2	43
Normala ringtryck	3.2	27.1	70.9	52
Låga ringtryck	3.5	25.8	69.5	49
1 harvning	3.6	26.5	68.0	50
2 harvningar	3.4	26.1	72.3	50
3 harvningar	3.1	27.1	70.4	53
Normal utsädesmängd	-	-	-	61
Låg utsädesmängd	-	-	-	41
Signifikans A	n.s.	n.s.	n.s.	**
Signifikans B	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans C	-	-	-	***
Signifikans A*B	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	-	-	-	n.s.
Signifikans B*C	-	-	-	n.s.

Försöksled	Bearbetningsdjup (cm)	Vattenhalt i såbotten (%)	Aggregat < 4 mm i såbädden (%)	Plantantal (0.25 m ²)
Normala ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	3.6	27.7	65.7	57
1 harvning, låg utsädesmängd	3.6	27.7	65.7	39
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.3	30.2	71.5	67
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.3	30.2	71.5	47
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.4	32.4	65.4	63
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.4	32.4	65.4	42
Låga ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	3.5	29.7	66.1	53
1 harvning, låg utsädesmängd	3.5	29.7	66.1	43
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.3	28.9	68.9	58
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.3	28.9	68.9	41
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.8	29.8	74.2	52
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.8	29.8	74.2	48
Normala ringtryck	3.1	30.1	67.5	52
Låga ringtryck	3.5	29.5	69.7	49
1 harvning	3.4	29.4	65.9	48
2 harvningar	3.3	29.6	70.2	53
3 harvningar	3.1	30.5	69.8	51
Normal utsädesmängd	-	-	-	58
Låg utsädesmängd	-	-	-	43
Signifikans A	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans C	-	-	-	***
Signifikans A*B	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	-	-	-	n.s.
Signifikans B*C	-	-	-	n.s.

Försöksled	Bearbetningsdjup (cm)	Vattenhalt i såbotten (%)	Aggregat < 4 mm i såbädden (%)	Plantantal (0.25 m ²)
Normala ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	3.7	27.4	66.9	62
1 harvning, låg utsädesmängd	3.7	27.4	66.9	40
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.1	28.2	71.4	65
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.1	28.2	71.4	43
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.6	30.1	69.4	62
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.6	30.1	69.4	45
Låga ringtryck:				
1 harvning, normal utsädesmängd	3.4	27.8	67.0	53
1 harvning, låg utsädesmängd	3.4	27.8	67.0	41
2 harvningar, normal utsädesmängd	3.5	27.4	71.0	61
2 harvningar, låg utsädesmängd	3.5	27.4	71.0	38
3 harvningar, normal utsädesmängd	3.5	27.8	70.7	57
3 harvningar, låg utsädesmängd	3.5	27.8	70.7	46
Normala ringtryck	3.2	28.6	69.2	52
Låga ringtryck	3.5	27.7	69.6	49
1 harvning	3.5	28.0	67.0	49
2 harvningar	3.4	27.9	71.3	52
3 harvningar	3.1	28.8	70.1	52
Normal utsädesmängd	-	-	-	60
Låg utsädesmängd	-	-	-	42
Signifikans A	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans C	-	-	-	**
Signifikans A*B	*	n.s.	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	-	-	-	n.s.
Signifikans B*C	-	-	-	*

**Plats- och årsvisredovisning av
skördens kvantitet och kvalitet
för försöksserie R2-5040**

Försöksled	Frö (kg/ha)	Råfett (kg/ha)	r-tal (råfett)	Klorofyllhalt i frö (ppm)	Vattenhalt i frö (%)
Normala ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	1610	599	100	33	14.3
1 harvning, låg utsädesmängd	1490	532	89	32	17.2
2 harvningar, normal utsädesmängd	1370	505	84	20	14.9
2 harvningar, låg utsädesmängd	1430	533	89	16	12.1
3 harvningar, normal utsädesmängd	1640	590	98	28	17.1
3 harvningar, låg utsädesmängd	1640	597	100	26	16.0
Låga ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	1500	552	92	20	14.9
1 harvning, låg utsädesmängd	1560	558	93	29	16.4
2 harvningar, normal utsädesmängd	1520	582	97	11	13.4
2 harvningar, låg utsädesmängd	1550	579	97	17	14.3
3 harvningar, normal utsädesmängd	1610	608	102	14	14.0
3 harvningar, låg utsädesmängd	1550	581	97	19	14.5
Normala ringtryck	1530	560	100	21	15.3
Låga ringtryck	1550	577	103	18	14.6
1 harvning	1540	560	100	21	15.0
2 harvningar	1470	550	98	16	13.7
3 harvningar	1610	594	106	22	15.4
Normal utsädesmängd	1540	573	100	16	14.8
Låg utsädesmängd	1540	563	98	23	15.1
Signifikans A	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*B	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B*C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.

Försöksled	Frö (kg/ha)	Råfett (kg/ha)	r-tal (råfett)	Klorofyllhalt i frö (ppm)	Vattenhalt i frö (%)
Normala ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	1600	630	100	3	10.3
1 harvning, låg utsädesmängd	1570	603	96	3	10.4
2 harvningar, normal utsädesmängd	1410	541	86	3	9.8
2 harvningar, låg utsädesmängd	1360	524	83	3	9.9
3 harvningar, normal utsädesmängd	1550	608	97	5	10.1
3 harvningar, låg utsädesmängd	1510	592	94	3	10.2
Låga ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	1470	563	89	1	10.0
1 harvning, låg utsädesmängd	1410	516	82	3	9.9
2 harvningar, normal utsädesmängd	1590	615	98	1	10.3
2 harvningar, låg utsädesmängd	1590	593	94	4	10.6
3 harvningar, normal utsädesmängd	1230	482	77	3	10.0
3 harvningar, låg utsädesmängd	1320	515	82	3	9.9
Normala ringtryck	1500	583	100	3	10.1
Låga ringtryck	1430	547	94	3	10.1
1 harvning	1510	578	100	3	10.2
2 harvningar	1480	568	98	3	10.2
3 harvningar	1400	549	95	4	10.1
Normal utsädesmängd	1480	573	100	3	10.1
Låg utsädesmängd	1460	557	97	3	10.2
Signifikans A	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans C	n.s.	*	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*B	*	*	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B*C	n.s.	*	-	n.s.	n.s.

Försöksled	Frö (kg/ha)	Råfett (kg/ha)	r-tal (råfett)	Klorofyllhalt i frö (ppm)	Vattenhalt i frö (%)
Normala ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	1610	615	100	18	12.3
1 harvning, låg utsädesmängd	1530	568	92	18	13.8
2 harvningar, normal utsädesmängd	1390	523	85	12	12.4
2 harvningar, låg utsädesmängd	1400	529	86	10	11.0
3 harvningar, normal utsädesmängd	1600	599	97	17	13.6
3 harvningar, låg utsädesmängd	1580	595	97	15	13.1
Låga ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	1490	558	91	11	12.5
1 harvning, låg utsädesmängd	1490	537	87	16	13.2
2 harvningar, normal utsädesmängd	1560	599	97	6	11.9
2 harvningar, låg utsädesmängd	1570	586	95	11	12.5
3 harvningar, normal utsädesmängd	1420	545	89	9	12.0
3 harvningar, låg utsädesmängd	1440	548	89	11	12.2
Normala ringtryck	1520	572	100	12	12.7
Låga ringtryck	1490	562	98	11	12.4
1 harvning	1530	569	100	12	12.6
2 harvningar	1480	559	98	10	12.0
3 harvningar	1510	572	101	13	12.8
Normal utsädesmängd	1510	573	100	10	12.5
Låg utsädesmängd	1500	560	98	13	12.7
Signifikans A	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans C	n.s.	*	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*B	**	**	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B*C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.

Försöksled	Frö (kg/ha)	Råfett (kg/ha)	r-tal (råfett)	Klorofyllhalt i frö (ppm)	Vattenhalt i frö (%)
Normala ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	970	335	100	50	17.9
1 harvning, låg utsädesmängd	1070	340	110	78	20.4
2 harvningar, normal utsädesmängd	890	305	92	41	18.4
2 harvningar, låg utsädesmängd	1050	354	108	41	19.3
3 harvningar, normal utsädesmängd	1030	363	106	37	14.4
3 harvningar, låg utsädesmängd	1110	384	114	40	15.2
Låga ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	1030	384	106	32	15.1
1 harvning, låg utsädesmängd	1050	385	108	38	15.3
2 harvningar, normal utsädesmängd	1120	372	115	55	19.3
2 harvningar, låg utsädesmängd	1120	381	115	58	20.0
3 harvningar, normal utsädesmängd	940	328	97	63	16.7
3 harvningar, låg utsädesmängd	960	309	99	82	20.2
Normala ringtryck	1020	347	100	48	17.6
Låga ringtryck	1040	360	104	55	17.8
1 harvning	1030	361	100	50	17.2
2 harvningar	1050	353	98	49	19.3
3 harvningar	1010	346	96	56	16.6
Normal utsädesmängd	1000	348	100	46	17.8
Låg utsädesmängd	1060	359	103	56	18.4
Signifikans A	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans C	**	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*B	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	*	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B*C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.

Försöksled	Frö (kg/ha)	Råfett (kg/ha)	r-tal (råfett)	Klorofyllhalt i frö (ppm)	Vattenhalt i frö (%)
Normala ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	2670	1209	100	19	18.7
1 harvning, låg utsädesmängd	2610	1179	98	20	20.3
2 harvningar, normal utsädesmängd	2760	1300	103	17	18.8
2 harvningar, låg utsädesmängd	2740	1274	103	19	19.4
3 harvningar, normal utsädesmängd	2790	1312	104	19	18.1
3 harvningar, låg utsädesmängd	2720	1288	102	22	18.3
Låga ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	2810	1333	105	26	19.3
1 harvning, låg utsädesmängd	2350	1127	88	37	19.7
2 harvningar, normal utsädesmängd	2760	1310	103	41	17.8
2 harvningar, låg utsädesmängd	2660	1246	100	16	18.3
3 harvningar, normal utsädesmängd	2760	1202	103	17	18.4
3 harvningar, låg utsädesmängd	2640	1211	99	20	19.1
Normala ringtryck	2710	1260	100	19	18.9
Låga ringtryck	2660	1238	98	23	18.8
1 harvning	2610	1212	100	26	19.5
2 harvningar	2730	1282	106	23	18.6
3 harvningar	2730	1253	103	20	18.5
Normal utsädesmängd	2760	1278	100	23	19.1
Låg utsädesmängd	2620	1221	96	22	19.2
Signifikans A	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans C	***	***	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*B	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	**	*	-	n.s.	n.s.
Signifikans B*C	**	**	-	n.s.	n.s.

Försöksled	Frö (kg/ha)	Råfett (kg/ha)	r-tal (råfett)	Klorofyllhalt i frö (ppm)	Vattenhalt i frö (%)
Normala ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	1820	772	100	35	18.3
1 harvning, låg utsädesmängd	1840	760	104	49	20.4
2 harvningar, normal utsädesmängd	1830	803	98	29	18.6
2 harvningar, låg utsädesmängd	1900	814	105	30	19.4
3 harvningar, normal utsädesmängd	1910	838	105	28	16.3
3 harvningar, låg utsädesmängd	1920	836	108	31	16.8
Låga ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	1920	859	106	29	17.2
1 harvning, låg utsädesmängd	1700	756	98	38	17.5
2 harvningar, normal utsädesmängd	1940	841	109	48	18.6
2 harvningar, låg utsädesmängd	1890	814	108	37	19.2
3 harvningar, normal utsädesmängd	1850	765	100	40	17.6
3 harvningar, låg utsädesmängd	1800	760	99	51	19.7
Normala ringtryck	1870	804	100	34	18.3
Låga ringtryck	1850	799	101	39	18.3
1 harvning	1820	787	100	38	18.4
2 harvningar	1890	818	102	36	19.0
3 harvningar	1870	800	100	38	17.6
Normal utsädesmängd	1880	813	100	35	18.5
Låg utsädesmängd	1840	790	100	39	18.8
Signifikans A	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans C	n.s.	*	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*B	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	**	*	-	n.s.	n.s.
Signifikans B*C	n.s.	*	-	n.s.	n.s.

Försöksled	Frö (kg/ha)	Råfett (kg/ha)	r-tal (råfett)	Klorofyllhalt i frö (ppm)	Vattenhalt i frö (%)
Normala ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	1090	376	100	33	18.8
1 harvning, låg utsädesmängd	840	285	77	64	22.4
2 harvningar, normal utsädesmängd	1280	450	117	23	16.4
2 harvningar, låg utsädesmängd	1210	423	111	37	17.6
3 harvningar, normal utsädesmängd	1300	449	119	37	15.8
3 harvningar, låg utsädesmängd	1090	377	100	42	17.1
Låga ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	1300	452	119	31	17.2
1 harvning, låg utsädesmängd	1070	373	98	35	18.0
2 harvningar, normal utsädesmängd	1120	392	103	37	19.1
2 harvningar, låg utsädesmängd	1060	365	97	24	20.7
3 harvningar, normal utsädesmängd	1150	400	106	33	19.0
3 harvningar, låg utsädesmängd	1060	363	97	47	21.9
Normala ringtryck	1140	393	100	39	18.0
Låga ringtryck	1130	391	99	35	19.3
1 harvning	1080	372	100	41	19.1
2 harvningar	1170	407	110	33	18.5
3 harvningar	1150	400	107	40	18.5
Normal utsädesmängd	1210	420	100	32	17.7
Låg utsädesmängd	1060	364	87	42	19.6
Signifikans A	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B	*	*	-	n.s.	n.s.
Signifikans C	***	***	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*B	***	***	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B*C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.

Försöksled	Frö (kg/ha)	Råfett (kg/ha)	r-tal (råfett)	Klorofyllhalt i frö (ppm)	Vattenhalt i frö (%)
Normala ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	750	264	100	23	13.1
1 harvning, låg utsädesmängd	600	208	80	26	14.4
2 harvningar, normal utsädesmängd	920	330	123	19	12.5
2 harvningar, låg utsädesmängd	850	300	113	29	13.0
3 harvningar, normal utsädesmängd	770	274	103	32	11.8
3 harvningar, låg utsädesmängd	740	264	99	24	13.1
Låga ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	790	285	105	31	13.8
1 harvning, låg utsädesmängd	670	233	89	41	14.8
2 harvningar, normal utsädesmängd	910	323	121	22	12.8
2 harvningar, låg utsädesmängd	830	322	111	24	13.2
3 harvningar, normal utsädesmängd	1010	386	135	22	12.4
3 harvningar, låg utsädesmängd	860	306	115	33	13.6
Normala ringtryck	770	273	100	26	13.0
Låga ringtryck	850	309	113	29	13.4
1 harvning	700	248	100	30	14.0
2 harvningar	880	319	129	24	12.9
3 harvningar	850	307	124	28	12.7
Normal utsädesmängd	860	310	100	25	12.7
Låg utsädesmängd	760	272	88	30	13.7
Signifikans A	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	*	-	n.s.	n.s.
Signifikans C	**	**	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*B	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B*C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.

Försöksled	Frö (kg/ha)	Råfett (kg/ha)	r-tal (råfett)	Klorofyllhalt i frö (ppm)	Vattenhalt i frö (%)
Normala ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	920	320	100	28	16.0
1 harvning, låg utsädesmängd	720	247	79	45	18.4
2 harvningar, normal utsädesmängd	1100	390	120	21	14.5
2 harvningar, låg utsädesmängd	1030	362	112	33	15.3
3 harvningar, normal utsädesmängd	1040	362	111	35	13.8
3 harvningar, låg utsädesmängd	920	321	99	33	15.1
Låga ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	1050	367	112	31	15.5
1 harvning, låg utsädesmängd	870	303	94	38	16.4
2 harvningar, normal utsädesmängd	1020	358	112	30	16.0
2 harvningar, låg utsädesmängd	950	344	104	24	17.0
3 harvningar, normal utsädesmängd	1080	393	120	28	15.7
3 harvningar, låg utsädesmängd	960	335	106	40	17.8
Normala ringtryck	960	333	100	33	15.5
Låga ringtryck	990	350	106	32	16.4
1 harvning	890	310	100	36	16.6
2 harvningar	1030	363	120	29	15.7
3 harvningar	1000	352	116	34	15.6
Normal utsädesmängd	1040	365	100	29	15.2
Låg utsädesmängd	910	318	88	36	16.7
Signifikans A	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B	**	**	-	n.s.	n.s.
Signifikans C	***	***	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*B	*	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B*C	n.s.	*	-	n.s.	n.s.

Försöksled	Frö (kg/ha)	Råfett (kg/ha)	r-tal (råfett)	Klorofyllhalt i frö (ppm)	Vattenhalt i frö (%)
Normala ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	2600	993	100	21	16.0
1 harvning, låg utsädesmängd	2570	988	99	19	16.4
2 harvningar, normal utsädesmängd	2550	989	100	21	16.9
2 harvningar, låg utsädesmängd	2540	974	98	31	17.1
3 harvningar, normal utsädesmängd	2420	928	93	19	16.5
3 harvningar, låg utsädesmängd	2470	954	96	21	16.2
Låga ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	2570	1017	102	21	16.5
1 harvning, låg utsädesmängd	2420	935	94	20	16.6
2 harvningar, normal utsädesmängd	2360	907	91	20	16.6
2 harvningar, låg utsädesmängd	2350	917	92	21	16.8
3 harvningar, normal utsädesmängd	2640	1116	112	26	16.6
3 harvningar, låg utsädesmängd	2550	982	99	30	16.6
Normala ringtryck	2520	971	100	22	16.5
Låga ringtryck	2480	979	101	23	16.6
1 harvning	2540	983	100	20	16.4
2 harvningar	2450	947	96	23	16.9
3 harvningar	2520	995	101	24	16.5
Normal utsädesmängd	2520	992	100	21	16.5
Låg utsädesmängd	2480	958	97	24	16.6
Signifikans A	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans C	n.s.	*	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*B	n.s.	*	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	n.s.	*	-	n.s.	n.s.
Signifikans B*C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.

Försöksled	Frö (kg/ha)	Råfett (kg/ha)	r-tal (råfett)	Klorofyllhalt i frö (ppm)	Vattenhalt i frö (%)
Normala ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	2430	970	100	30	17.3
1 harvning, låg utsädesmängd	2470	976	101	18	17.2
2 harvningar, normal utsädesmängd	2480	968	100	15	16.4
2 harvningar, låg utsädesmängd	2570	1001	103	21	16.7
3 harvningar, normal utsädesmängd	2500	970	100	28	17.0
3 harvningar, låg utsädesmängd	2560	1002	103	18	16.7
Låga ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	2620	1010	104	35	17.3
1 harvning, låg utsädesmängd	2640	1011	104	24	17.3
2 harvningar, normal utsädesmängd	2460	954	98	26	17.2
2 harvningar, låg utsädesmängd	2590	1012	104	24	17.2
3 harvningar, normal utsädesmängd	2420	942	97	19	17.4
3 harvningar, låg utsädesmängd	2530	977	101	22	16.8
Normala ringtryck	2500	981	100	22	16.9
Låga ringtryck	2540	984	100	25	17.2
1 harvning	2540	992	100	27	17.3
2 harvningar	2520	984	99	22	16.9
3 harvningar	2500	973	98	22	17.0
Normal utsädesmängd	2490	969	100	26	17.1
Låg utsädesmängd	2560	997	103	21	17.0
Signifikans A	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*B	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B*C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.

Försöksled	Frö (kg/ha)	Råfett (kg/ha)	r-tal (råfett)	Klorofyllhalt i frö (ppm)	Vattenhalt i frö (%)
Normala ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	2520	982	100	26	16.7
1 harvning, låg utsädesmängd	2520	982	100	19	16.8
2 harvningar, normal utsädesmängd	2520	979	100	18	16.7
2 harvningar, låg utsädesmängd	2560	988	101	26	16.9
3 harvningar, normal utsädesmängd	2460	949	97	24	16.8
3 harvningar, låg utsädesmängd	2520	978	100	20	16.5
Låga ringtryck:					
1 harvning, normal utsädesmängd	2600	1014	103	28	16.9
1 harvning, låg utsädesmängd	2530	973	99	22	17.0
2 harvningar, normal utsädesmängd	2410	931	95	23	16.9
2 harvningar, låg utsädesmängd	2470	965	98	23	17.0
3 harvningar, normal utsädesmängd	2530	1029	105	23	17.0
3 harvningar, låg utsädesmängd	2540	978	100	26	16.7
Normala ringtryck	2510	976	100	22	16.7
Låga ringtryck	2510	982	101	24	16.9
1 harvning	2540	988	100	24	16.9
2 harvningar	2490	966	98	23	16.9
3 harvningar	2510	984	100	23	16.8
Normal utsädesmängd	2510	981	100	24	16.8
Låg utsädesmängd	2520	978	100	23	16.8
Signifikans A	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*B	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans A*C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.
Signifikans B*C	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.

MEDDELANDEN FRÅN JORDBEARBETNINGSAVDELNINGEN

Nr	År	
1	1992	Johan Arvidsson, Sixten Gunnarsson, Lena Hammarström Inge Håkansson, Tomas Rydberg, Maria Stenberg, Bo Thunholm: 1990 års jordbearbetningsförsök. 40 s.
2	1992	Mats Tobiasson: EKOODLAREN - En studie av ett kombinationsredskap för sådd och ogräshackning, utförd våren och sommaren 1991. Examensarbete. 19 s.
3	1993	Mats Tobiasson: Såbillar för reducerad bearbetning. Undersökningar av nya såbillar för odlingssystem med reducerad bearbetning, utförda 1991 och 1992. 23 s.
4	1993	Anna Borg: Flöden av kväve och fosfor i Forshällaåns avrinningsområde - beräkning av olika källors bidrag till växtnäringsläckaget. Examensarbete. 45 s. <i>Flows of nitrogen and phosphorus in the Forshällaån watershed - estimations of the contributions from different sources to the leaching of plant nutrients. 45 pp.</i>
5	1993	Thomas Grath: <i>Effects of soil compaction on physical, chemical and biological soil properties and crop production.</i> 101 pp.
6	1993	Estela Pasuquin: <i>Tillage influences on soil conditions and crop response under dry weather in the Philippines and in Sweden.</i> 62 pp.
7	1994	Hans Pettersson: Radhackning i stråsäd med ny hackutrustning. Examensarbete. 28 s. <i>Rowhoeing in cereals with new hoeing equipment. 28 pp.</i>
8	1994	Jörgen Lidström och Lars Olsson: Nya såmaskiner för reducerad bearbetning. Examensarbete. 57 s. <i>New drills for reduced tillage. 57 pp.</i>
9	1994	Sara Lindén: Tidig start och tillväxt av sockerbetor. Examensarbete. 37 s. <i>Early start and growth of sugarbeets. 37 pp.</i>
10	1994	Sasa Ristic och Tomas Rydberg: Optimering av bearbetningsintensitet och jordpackning samt studier av markfysikaliska orsaker till ojämna bestånd i oljeväxter. 13 s.